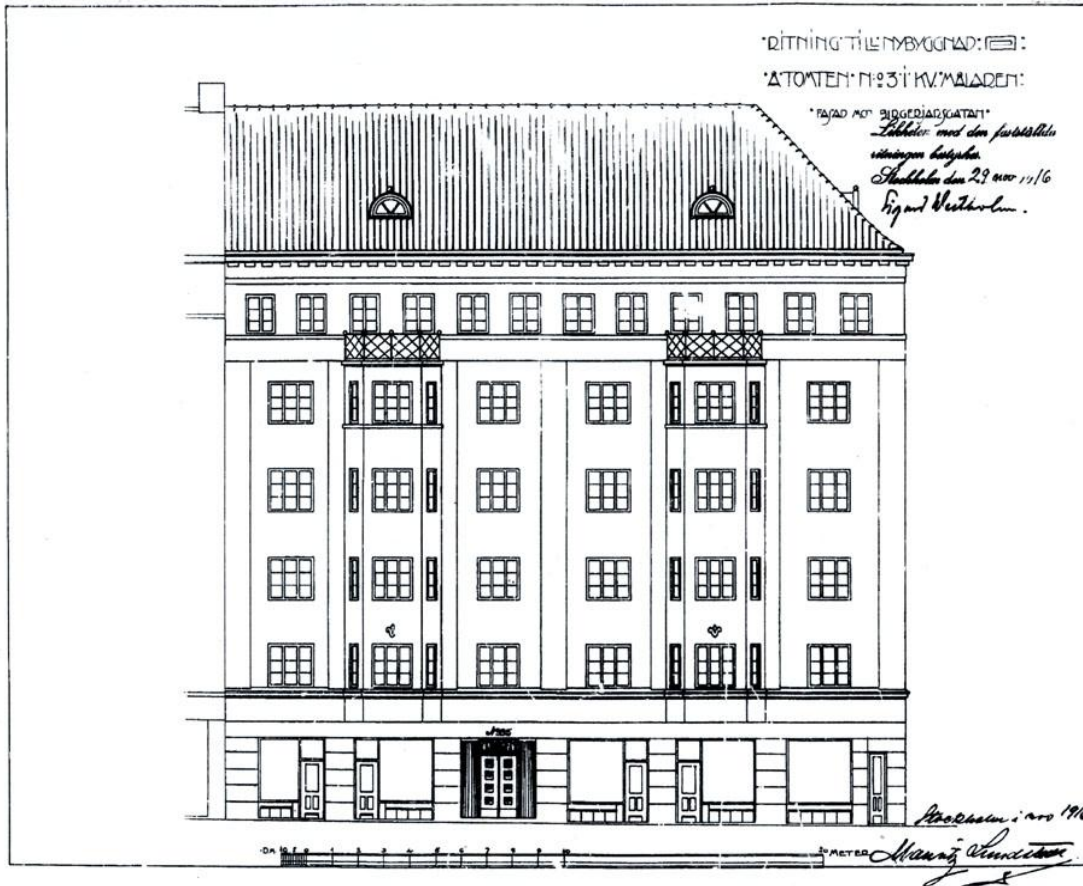

Brf Målaren 3

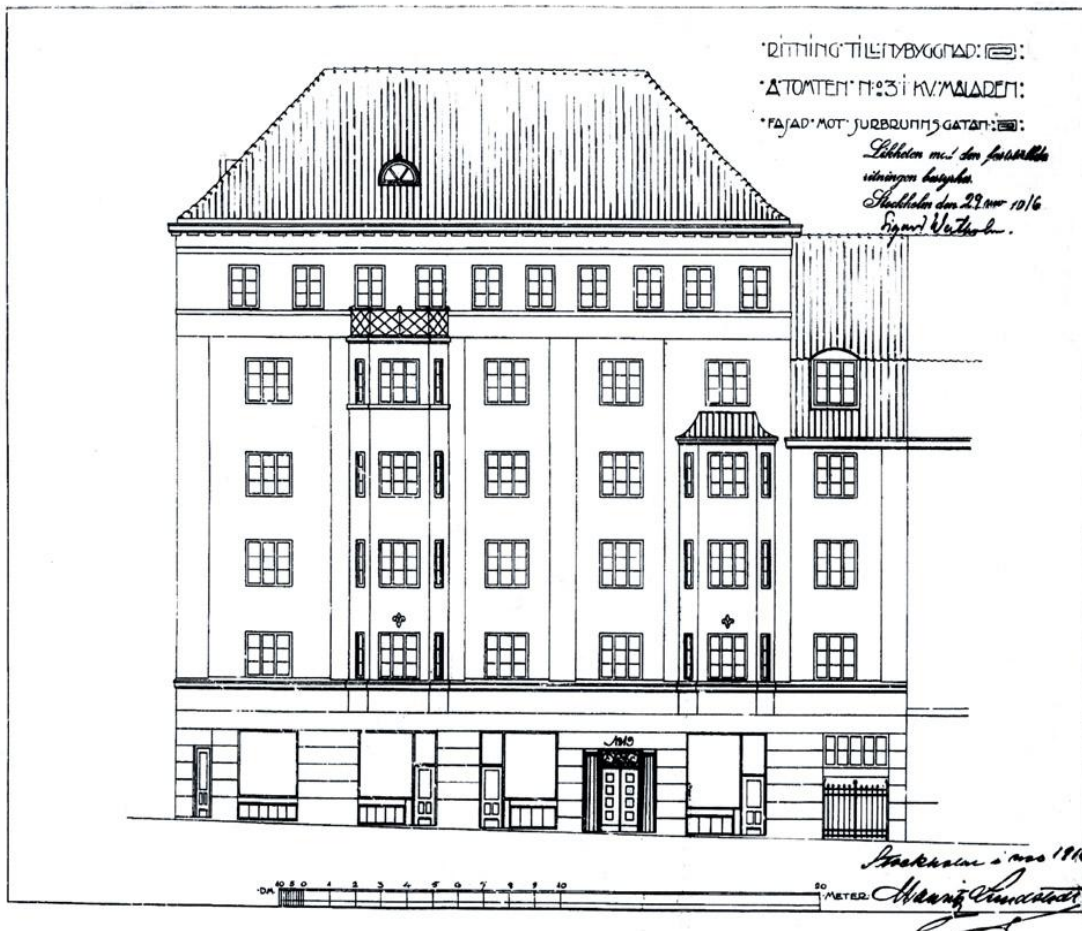
I juli 2008 köpte Brf Målaren 3 huset Birger Jarlsgatan 83/Surbrunnsgatan 19 och påbörjade 2008 en renovering som blir färdig under 2012. Huset byggdes åren 1916-1918 av byggmästaren G A Lundberg på uppdrag av byggherren J A Liljeroth & G Eriksson efter ritningar av arkitekten Mauritz Lundstedt. De tre husen längs Birger Jarlsgatan är inte ritade av samma arkitekt, men påminner mycket om varandra. Vid renoveringen av fasaden försökte vi hålla ihop de tre husen genom en likartad färgsättning. Lyckligtvis har hela kvarteret bevarats intakt och inga hus har rivits eller moderniserats, och den stora öppna kvartersgården med gröna träd finns kvar.

Inte mycket är känt om arkitekten Mauritz Lundstedt, men han har ritat många andra hus på Norrmalm, bl.a. på Norrtullsgatan, Vanadisvägen, Tulegatan och Döbelnsgatan. I dåtidens omsorgsfulla stil var byggnadsritningarna från 1916 mycket vackra och vi har lyckats hitta de flesta till vårt hus.

Till vänster om porten fanns en "dubbelbutik", d.v.s. en avdelning för enbart mjölkprodukter och en för specierivaror. Förr i världen såldes mjölken i särskilda mjölkbutiker, och 1915 fanns det bara i Stockholm 1 451 sådana. Från 1953 tillät hälso- och värdstadsplanen mjölkförsäljning också i "vanliga" butiker. Det blev dödsstöten för de små mjölkbutikerna som förlorat striden om mjölken, och därefter försvann en efter en.

Takkupan till höger är en anpassning till det tidigare byggda "polishuset" nr 21. Det fanns till att börja med en inkörsport med gallergrindar till innergården, men under 20-talet byggdes en sluttande nedfart till ett nytt garage under gården. Affären mellan porten och valvet byggdes som en portvaktslägenhet med "pratlucka" till entrén.

Filip Månsson (1864-1933)

Konstnären som dekorerat vårt hus

Carl Filip Månsson, född 5 mars 1864 i Sventorp socken i f.d. Skaraborgs län, Västergötland, död 30 mars 1933. Lärare vid Tekniska skolan i Stockholm, målarmästare och dekorationsmålare.

Som son till målaren Karl Fredrik Månsson och dennes hustru Charlotta, började Filip Månsson som lärling hos fadern. Studerade vid Tekniska Högskolan i Stockholm, började på Konstakademien och tog examen 1897. Efter vistelse i Finland och besök i England var han verksam i Stockholm.

Vid 1890-talets slut hade han lagt en karriär som landskapsmålare bakom sig. Det var istället som dekormålare Månsson gjorde sig ett namn som en av de mest anlitade i Sverige. Många av de ledande arkitekterna efterfrågade hans måleri i sina byggnader i jugend och nationalromantisk stil.

Efter en tid som lärare vid Tekniska skolan i Stockholm öppnade Månsson en egen verkstad och anställde medarbetare. Han väckte upp gamla traditioner och skapade nya uttrycksätt. Med gamla metoder för kalkmåleri och behandling av trämaterial skapade han sin personliga stil. I sin egen villa i Tattby, Saltsjöbaden, utförde han experimentmålningar.

Sekelskiftet var en tid då man sökte efter alternativ till vad som ansågs som förflockning inom konstindustrin. I arkitekturen hämtades inspiration från den engelska Arts&Crafts- rörelsen. Tack vare goda kontakter med

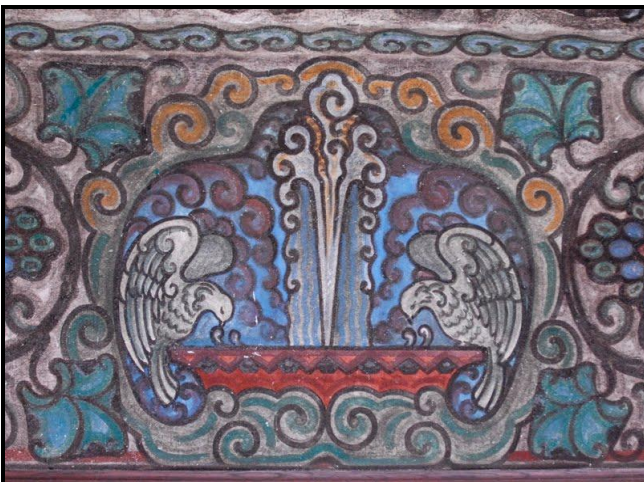
tidens ledande arkitekter fick Filip Månsson många uppdrag som gjorde honom och hans verkstad berömda. Exempel på det är Stockholms stadshus, där flera rum fått en målad dekor. Här och på andra ställen utvecklade Månsson en säregen dekorationsstil, med influenser både från allmogenkonst och Vasarenässans

Man vet inte hur stor del Månsson egentligen har i dessa väggmålningar. Enligt Margareta Uggla, som forskat om Månsson, brukade denne först utarbeta en förlaga eller skiss som fick ligga till grund för det praktiska målningsarbetet, som överläts på assistenter om uppgiften inte hade så stor dignitet. Han blev invald i Konstakademien 1924

Månsson var ståthållare i den av Evert Taube stiftade orden Pax Aurea och huvudperson i visorna *Al fresco* och *Herr Filip Månsson träder i gemaken*. Ridderorden Pax Aurea (latin Gyllene fred) eller Riddarna av det Runda bordet under Den lysande trumman var en "sammanslutning kring ett runt bord av svenska herrar, som älska och vårda alla goda svenska seder och bruk, ridderlighet och alla manliga dygder, sång, musik, vittighet, konst, vetenskap, vältalighet och all poesi". Den var instiftad av Evert Taube i boken *Den Gyldene Fredens* ballader och senare formellt bildad i källaren på Den Gyldene Freden år 1924.

De två målningarna t.v. är från Engelbrektskyrkans vigselrum, de två t.h. från hallen i en av femmorna på Birger Jarlsgatan 83 – ej renoverade.

Några av Filip Månssons mer kända verk:

Engelbrektskyrkan, vigselrummet
Stockholms rådhus
Rådsalen i Stockholms stadshus
Högalidskyrkan
Sundbybergs kyrka

Uppenbarelsekyrkan i Saltsjöbadet
Alsike gamla kyrka
Torsångs kyrka
Hjorthagens kyrka
Pressrummet på Rosenbad (takmålningar i f.d. baren)
Götiska Teatern på Götgatan i Stockholm

”Trapphuset är husets själ och hjärta”

Elfstedts Hantverk & Måleri arbetar främst med renoveringar av trapphus, fönster och fasader. Även mer avancerade arbeten som förgyllningar, finsnickerier av alla slag samt dekorationsmålningar hör till specialiteterna. Släkten Elfstedt har varit verksam inom hantverksyrken sedan början av 1900-talet, med profiler som Carl Elfstedt, målarmästare i Stockholm, och Erik Elfstedt med målarateljé i Herrljunga.

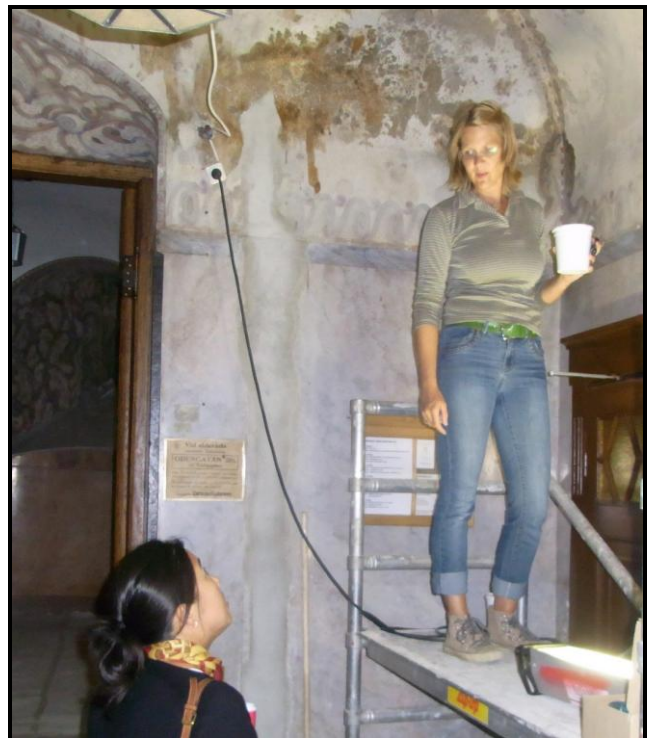
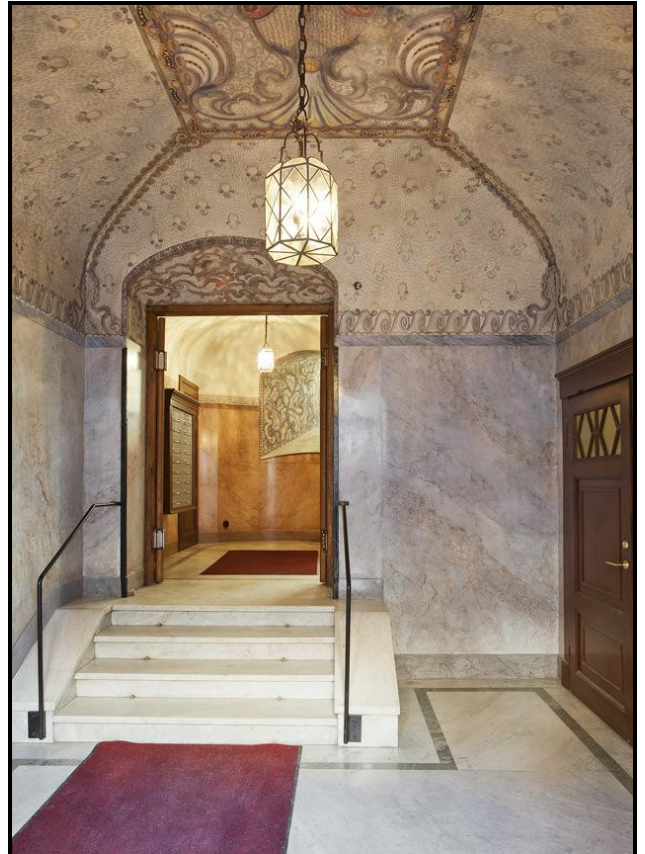
De senaste åren har Stockholms innerstad och Uppsala varit viktiga arbetsplatser. Ett antal trappuppgångar, hus och lägenheter har fått en omsorgsfull och välförtjänt renovering. Att använda traditionella och väl beprövade metoder och material i arbetet är oerhört viktigt. Därför används linoljespackel, linoljefärg, emulsionsfärger och traditionella metoder som lasering, laving, ådring och marmorering.

Ovan: Jan Elfstedt slutstryker en ny dörr, Giovanni (som hela tiden har operamusik på sin CD-spelare) lagar den ömtåliga stucco lustron och George ådrar med säker hand en dörr.

Till höger: Ove är en annan specialist på ådring och Dragan bättrar tålmodigt alla de små figurerna i taket på entrén till Surbrunnsgatan.

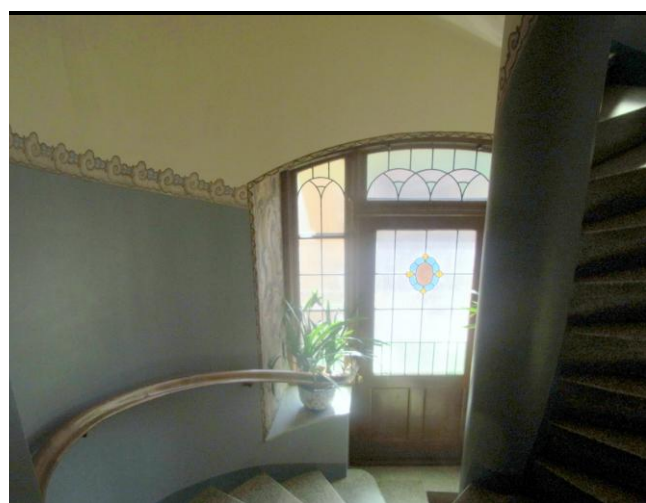
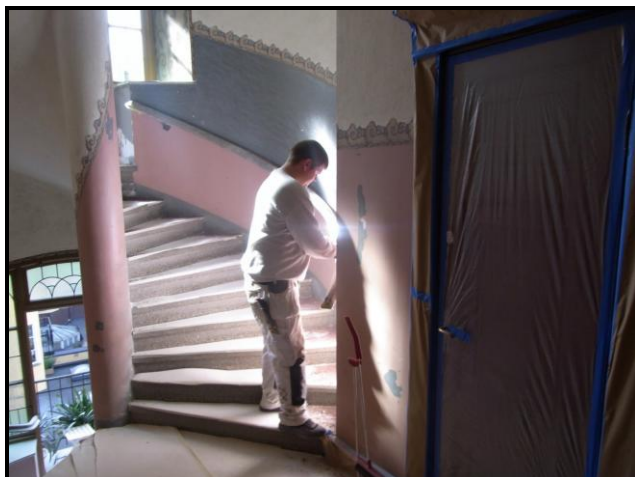
Birger Jarlsgatan 83

I entrén hade man på 80-talet målat över nedre delen av den vackra stucco lustron med grå "stänkfärg" för att dölja skador efter cykelstyren och barnvagnar. En stor vattenläcka hade sedan förstört stora delar av målningen t.v. om dörren till tvättstugan och hela entrén var smutsig.

Först isolerades taket runt läckan med shellack av dekorationsmålarna Suzanne och Anna, som arbetade i skift och därefter återställde taket i enlighet med det ursprungliga. Den fula plåtdörren till tvättstugan målades som alla andra dörrar och fick sitt "spejerglas". Både ytterportar och svängdörrar togs isär och renoverades. Trapphuset rengjordes och taken målades.

Surbrunnsgatan 19

Den ursprungliga blå färgen i trapphuset var övermålad med skär plastfärg som fick skrapas bort. I entrén var det så smutsigt i taket att dekorationerna nästan inte syntes – här är halva taket rengjort.

Det fanns många sprickor i stucco lustron och målningarna i trapphuset var svårt skadade och krävde mycket bättringsarbete.

Trapphuset är nu målat i originalfärgen och de vackra fönstren med blyinfattade glas är lagade, liksom porten och svängdörrarna.

Följande företag är huvuddelen av de som varit verksamma i samband med renoveringen av huset åren 2008-2012. Här lämnas också uppgifter om de färger som har använts, plus deras färgkoder. Det är bra att ha när huset åter skall renoveras en bit in på 2100-talet!

KLG Gruppen AB

Med början hösten 2008 bytte företaget, med hjälp av åtskilliga underentreprenörer, avloppsstammar, varm- och kallvattenrör, rör i källaren. Återställde badrum och kök.

Svedmyr Färg- & Fasadkonsult AB 2009

Innan man kan färga om ett hus krävs bygglov och därmed också en konsultation hos en arkitekt som kontrollerar färgsättningen. Vi fick vårt bygglov beviljat i september 2009 och hade då valt att färga om huset så att det passade in på övriga hus i kvarteret på Birger Jarlsgatan. Vi vet inget om husets ursprungliga färg, bara att det 1972 målades i en ganska mörk rödbrun färg.

AB Puts & Fasadvätt 2009-2010

Fasaderna mot gatorna (ca 1 000 m²) putsades enligt bygglovet med följande färgsättning: de stora ytorna är målade med NCS 4020-Y60R, och fasadfälten med den ljusare NCS 4020-Y60R. Fasadpartierna mellan stensockel och list under första våningens fönster, burspråk, lister och pilastrar är målade med NCS 1505-Y3OR och NCS 0804-Y3OR har använts för fönster och balkongdörrar. NCS 7502-B (Plannja 20) finns på målade fönster och dörrar i gatuplan, plåtar under skyltfönster, luckor i sockel, fönsterbleck, listbleck och stuprör. Stensockeln är klotterskyddad (ca 170 m²) med Trion Tensids klotterskydd AGS 3502-005.

Tumba Glas augusti-oktober 2010

215 fönster mot gatorna har demonterats och ramarna har målats utvändigt och mellan glaset. Träsiga glas bytta, en del boende har bekostat isolerglas. Material som använts: Nordsjö Tinova V Impregneringsolja, Nordsjö Tinova Utegrund samt Nordsjö Tinova Fönsterfärg.

Elfstedts Hantverk och Måleri 2010-2012

Huvudentreprenör för renovering av entréer och trapphus och som haft en rad specialister på olika målningstekniker inhyrda.

32 säkerhetsdörrar SD-3E klass3 enligt SS-ENV 1627, brandklass E30/E130/A60, ljudklass 35 db har monterats. Låskista Assa Evo 410. 12 gamla dörrar (köksdörrar) brandsäkrade med Minerit.

Dörrarna är grundstrukna två gånger, ådrade som mörk mahogny och därefter strukna två gånger med alkydlack. Tre dörrar till allmänna utrymmen har schablonmålning.

Rengöring, spricklagning och bättring av stucco lustro, al secco-målningar, marmor och träutsmyckningar i entréerna och båda trapphusen.

Målning av ljusa tak och väggar båda trappuppgångarna med Wibbo Emulsionsfärg, blandning för 10 liter: BN 20, CU 40, FN 20 3,75, P 40.

De blå väggarna i trappuppgången Surbrunnsgatan är målade med Uula linoljefärg med blandningen: 3 liter vitt med 09 30g/l, 202 3g/l, 600 10g/l samt 850 5g/l.

Värmeelementen i entréerna är målade med Liwa lackfärg 30 med blandningen 4x120 ml medelguld och 1x120 ml koppar.

Postboxarna är tillverkade av Din Box Sverige och godkända av Postverket.

Tidningshållarna är ritade och tillverkade av Elfstedts Hantverk och Måleri, liksom namnhållarna. Skyltarnas typsnitt är Poor Richard Regular, tryckt på kartong från Matton.

Montering av rörelsevakter på samtliga plan och på gården där också ny belysning monterats.

Blyfönsterpecialisten 2009-2012

Renovering och lagning av trappfönster Birger Jarlsgatan och balkongdörrar i trapphuset Surbrunnsgatan. Renovering och lagning av originallampor i entréerna samt byte till katedralglas i befintliga lampor på samtliga våningsplan. Fyra generationer, gjorde samtliga glas till Stockholms stadshus.